

Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne



Ćwiczenia 8:

- Egzekucja z wierzytelności z rachunków bankowych
- Egzekucja z innych wierzytelności i innych praw majątkowych



mgr Adrian Borys
Instytut Prawa Cywilnego
Zakład Postępowania Cywilnego
adrian.borys@uwr.edu.pl

Egzekucja z wierzytelności z rachunków bankowych



Przedmiot egzekucji – rachunek bankowy

Umowa rachunku bankowego
art. 725 KC



Przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych.



2) rachunki lokat terminowych;

3) rachunki oszczędnościowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe, w tym rachunki rodzinne, oraz rachunki terminowych lokat oszczędnościowych;

1) rachunki rozliczeniowe, w tym bieżące i pomocnicze;

4) rachunki powiernicze.

Banki mogą prowadzić w szczególności następujące rodzaje rachunków bankowych:

Obowiązek zachowania tajemnicy bankowej (art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. f Pr.Bank)

Bank ma obowiązek udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową na żądanie komornika sądowego w zakresie rachunków bankowych lub pełnomocnictw do dysponowania rachunkami bankowymi, liczby tych rachunków lub pełnomocnictw, obrotów i stanów tych rachunków, z podaniem wpływów, obciążeń rachunków i ich tytułów oraz odpowiednio ich nadawców i odbiorców, w zakresie niezbędnym do prawidłowego prowadzenia postępowania egzekucyjnego, postępowania zabezpieczającego oraz wykonywania innych czynności wynikających z jego ustawowych zadań

Przebieg egzekucji

– z wierzytelności z rachunku bankowego

Wszczęcie
egzekucji



Zajęcie
rachunku
bankowego

Czynności komornika w celu zajęcia rachunku bankowego

W celu dokonania egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego komornik ogólnej właściwości dłużnika:

1) przesyła do banku, w którym dłużnik posiada rachunek, zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika pochodzącej z rachunku bankowego do wysokości należności będącej przedmiotem egzekucji wraz z kosztami egzekucyjnymi i wzywa bank, aby nie dokonywał wypłat z rachunku bez zgody komornika do wysokości zajętej wierzytelności, lecz przekazał bezzwłocznie zajętą kwotę na pokrycie należności albo zawiadomił komornika w terminie siedmiu dni o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty; zawiadomienie jest skuteczne także w przypadku niewskazania rachunku bankowego;


2) zawiadamia dłużnika o zajęciu jego wierzytelności z rachunku bankowego, doręczając mu odpis zawiadomienia skierowanego do banku, o zakazie wypłat z rachunku bankowego.

Jeżeli zajęto rachunek bankowy prowadzony w walucie obcej, bank przekazuje komornikowi należność w walucie polskiej przeliczonej według kursu kupna waluty obcej, w której prowadzony jest rachunek, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu przekazania należności komornikowi.

Regulacji tej nie stosuje się, jeżeli tytuł wykonawczy obejmuje świadczenie pieniężne podlegające spełnieniu wyłącznie w walucie obcej, w której jest prowadzony rachunek bankowy.



Bank przekazuje środki pieniężne z zajętego rachunku na rachunek bankowy komornika niezwłocznie po upływie siedmiu dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zajęciu. Jednakże w razie egzekucji bieżących alimentów lub rent bank niezwłocznie przekazuje środki pieniężne z zajętego rachunku na rachunek bankowy komornika.



Moment dokonania zajęcia
wierzytelności z rachunku
bankowego
(art. 890 § 1 KPC)



Zajęcie wierzytelności z
rachunku bankowego
dłużnika jest dokonane z
chwilą doręczenia bankowi
zawiadomienia o zakazie
wypłat z tego rachunku i
obejmuje również kwoty,
których nie było na rachunku
bankowym w chwili jego
zajęcia, a zostały wpłacone
na ten rachunek po
dokonaniu zajęcia

Czynności związane z zajęciem wierzytelności z rachunku bankowego

Zawiadomienie banku o zajęciu i wezwanie do niedokonywania wypłat

decyduje o momencie dokonania zajęcia
– art. 890 § 1 KPC

Zawiadomienie dłużnika o zajęciu wierzytelności z jego rachunku bankowego

obowiązek komornika zawiadomienie o wszczęciu egzekucji przy pierwszej czynności egzekucyjnej doręcza się dłużnikowi (art. 805 § 1 KPC)

od zawiadomienia dłużnika biegnie dla niego termin do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu o nadaniu klauzuli wykonalności (art. 795 § 2 KPC)

Przekazanie przez bank zajętej kwoty

Bank przekazuje środki pieniężne z zajętego rachunku na rachunek bankowy komornika niezwłocznie po upływie siedmiu dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zajęciu.

W razie egzekucji bieżących alimentów lub rent bank niezwłocznie przekazuje środki pieniężne z zajętego rachunku na rachunek bankowy komornika.

W zawiadomieniu komornik określa, czy środki te mają być przekazane jemu, czy też do depozytu

W razie zaistnienia przeszkody w przekazaniu zajętej kwoty bank ma obowiązek zawiadomić o niej komornika w terminie 7 dni od dnia doręczenia bankowi zawiadomienia o zajęciu



Zakres i skutki zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego

Jeżeli wierzytelność z rachunku bankowego zajęta została w dwu lub więcej postępowaniach egzekucyjnych, a znajdująca się na rachunku kwota nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich wierzycieli, bank wstrzymuje się z wypłatą zajętych kwot, powiadamiając o tym komorników prowadzących egzekucję. Zajęte wierzytelności bank wypłaca, po przekazaniu wszystkich spraw w trybie art. 773¹ KPC, komornikowi, który prowadzi dalszą egzekucję (art. 889 § 3 KPC)

Jeżeli zajęto rachunek bankowy prowadzony w walucie obcej, bank przekazuje komornikowi należność w walucie polskiej przeliczonej według kursu kupna waluty obcej, w której prowadzony jest rachunek, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu przekazania należności komornikowi, chyba, że tytuł wykonawczy obejmuje świadczenie pieniężne podlegające spełnieniu wyłącznie w walucie obcej, w której jest prowadzony rachunek bankowy. (art. 889¹ KPC)

art. 890 § 1 KPC




Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego dłużnika jest dokonane z chwilą doręczenia bankowi zawiadomienia o zakazie wypłat z tego rachunku i obejmuje również kwoty, których nie było na rachunku bankowym w chwili jego zajęcia, a zostały wpłacone na ten rachunek po dokonaniu zajęcia

Dlaczego zajęcie wierzytelności, a nie zajęcie środków znajdujących się na rachunku bankowym

art. 726 KC: Bank może obracać czasowo wolne środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym z obowiązkiem ich zwrotu w całości lub w części na każde żądanie, chyba że umowa uzależnia obowiązek zwrotu od wypowiedzenia.

Od momentu zajęcia do czasu zakończenia postępowania egzekucyjnego, wierzyciel wstępuje w uprawnienia posiadacza rachunku bankowego, z tym zastrzeżeniem, że wszelkie wypłaty z rachunku nie mogą być dokonywane bez zgody organu egzekucyjnego do wysokości zajętej wierzytelności oraz podlegają przekazaniu na rachunek komornika, celem pokrycia zobowiązań dłużnika



Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego nie obejmuje:

świadczenia alimentacyjne, świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych, zasiłki dla opiekunów, świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia integracyjne, świadczenie wychowawcze oraz jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka

Kwot wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Kwot wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w części przysługującej na umieszczone w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka dzieci i osoby, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej


Wynikający z zajęcia wierzitelności z rachunku bankowego zakaz wypłat z tego rachunku nie dotyczy:



bieżących wypłat na wynagrodzenie za pracę wraz z podatkami i innymi ciężarami ustawowymi oraz na zasądzone alimenty i renty o charakterze alimentacyjnym zasądzone tytułem odszkodowania - do wysokości przeciętnego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego

Zwolnienie to obejmuje wyłącznie bieżące wypłaty na wynagrodzenie – obejmuje jednak całość wynagrodzenia, w tym nagrody i premie, etc. zarówno z umowy o pracę jak i umowy zlecenia

Bank nie może więc dokonywać wypłaty w celu zaspokojenia roszczeń przyszłych oraz roszczeń zaległych



Wyplata na wynagrodzenie za prace nastepuje po zlozeniu komornikowi odpisu listy plac lub innego wiarygodnego dowodu, a wyplata na alimenty i renty alimentacyjne - tytulowi wykonawczego stwierdzajacego obowiazek dluznika do placenia alimentow lub renty.

Bank dokonuje powyzej wskazanych wyplat na podstawie zezwolenia komornika. Wyplaty na alimenty i renty alimentacyjne nastepuja do rak uprawnionego do tych swiadczen

Art. 890¹ KPC
**[Zbieg zajęcia egzekucyjnego z
zajęciem na zabezpieczenie]**



Jeżeli zajęcie obejmuje wierzytelność wynikającą z rachunku bankowego zajętego uprzednio na podstawie postanowienia o zabezpieczeniu ustanowionym w postępowaniu zabezpieczającym, uprawnienia obowiązanego do dokonania wypłat z rachunku bankowego ustają z dniem dokonania zajęcia w postępowaniu egzekucyjnym.


Ten sam składnik majątku dłużnika może stanowić przedmiot egzekucji i jednocześnie przedmiot zabezpieczenia, jednakże zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego obowiązanego dłużnika w wyniku udzielenia zabezpieczenia nie oznacz, że środki te przestają stanowić składnik majątku dłużnika, a więc mogą być one przedmiotem egzekucji

Do skutków zajęcia stosuje się odpowiednio art. 885 KPC, art. 887 KPC i art. 888 KPC

skutkiem zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego jest to, że w stosunku do wierzyciela egzekwującego nieważne są rozporządzenia wynagrodzeniem przekraczające część wolną od zajęcia, dokonane po jego zajęciu, a także przed zajęciem, jeżeli wymagalność wynagrodzenia następuje po zajęciu.

→ Z mocy samego zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie prawa i roszczenia dłużnika. Na żądanie wierzyciela komornik wydaje mu odpowiednie zaświadczenie
→ Jeżeli wierzyciel wytoczy powództwo o roszczenie dłużnika, który nie dochodzi go od banku, powinien przypoznać także dłużnika, przeciw któremu toczy się postępowanie egzekucyjne

Na żądanie wierzyciela komornik zobowiąże dłużnika pod rygorem odpowiedzialności za szkodę, do udzielenia wierzycielowi wszystkich wyjaśnień niezbędnych do dochodzenia przez dłużnika praw przeciw bankowi



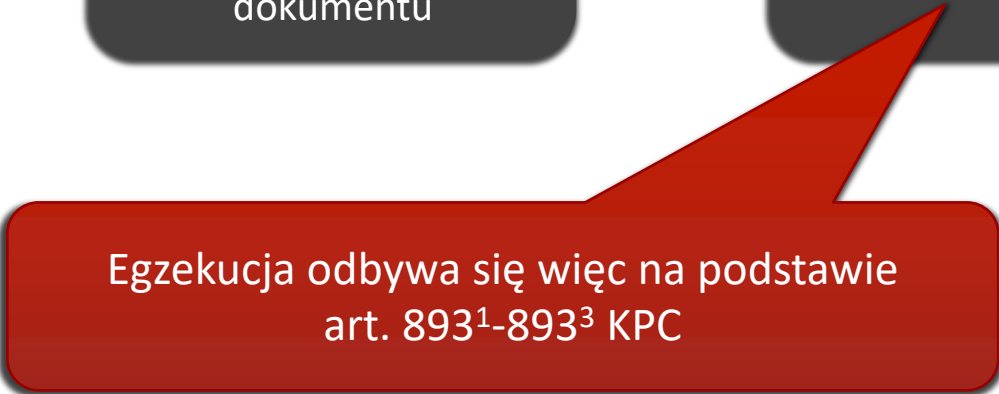
Bank może wydać posiadaczowi rachunku oszczędnościowego oraz posiadaczowi rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej imienną książeczkę oszczędnościową lub inny imienny dokument potwierdzający zawarcie umowy (art. 53 ust. 1 Pr.Bank)




Jeżeli egzekucja z rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy, na który wystawiono dowód imienny lub na okaziciela, nie może być przeprowadzona w trybie art. 901 KPC, z powodu niemożności odebrania tego dokumentu




to komornik stwierdza ten fakt protokołem i dokonuje zajęcia wkładu oszczędnościowego przez skierowanie do właściwego oddziału banku zawiadomienia o zajęciu




Egzekucja odbywa się więc na podstawie art. 893¹-893³ KPC




Zajęcie wkładu
oszczędnościowego w
trybie art. 893¹ KPC




Na skutek takiego zajęcia
bank wstrzymuje wszelkie
wyплаты z zajętego
rachunku bankowego, na
który wystawiono dowód
imienny, i zawiadamia o
tym placówki banku,
placówki pocztowe w
rozumieniu ustawy z dnia
23 listopada 2012 r. -
Prawo pocztowe oraz inne
placówki wykonujące
czynności w powyższym
zakresie




Skutkiem takiego zajęcia
jest **jedynie wstrzymanie
wypłat z zajętego wkładu**



Komornik doręcza niezwłocznie dłużnikowi zawiadomienie o zajęciu wkładu oszczędnościowego, na który wystawiono dowód imienny, z pouczeniem o odpowiedzialności dłużnika, w razie dokonania wypłaty z zajętego rachunku bankowego, na który wystawiono dowód imienny



Dłużnik, który po dokonaniu zajęcia rachunku bankowego, na który wystawiono dowód imienny, dokona wypłaty całości lub części środków pieniężnych znajdujących się na tym rachunku, podlega odpowiedzialności karnej jak za usunięcie mienia spod egzekucji
(art. 893¹ § 2 KPC)



Komornik doręcza niezwłocznie zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego, na który wystawiono dowód imienny, wierzycielowi.



W zawiadomieniu tym komornik poucza wierzyciela, iż w terminie dwóch tygodni od daty doręczenia zawiadomienia o zajęciu rachunku bankowego, na który wystawiono dowód imienny, wierzyciel powinien wystąpić do sądu z wnioskiem o umorzenie książeczki oszczędnościowej dłużnika i zawiadomić o tym niezwłocznie właściwy oddział banku, doręczając mu odpis złożonego do sądu wniosku o umorzenie książeczki oszczędnościowej.



W razie nedoręczenia odpisu, w terminie miesiąca od daty zajęcia rachunku bankowego, na który wystawiono dowód imienny, właściwy oddział banku odwołuje wstrzymanie wypłat z tego rachunku, o czym zawiadamia właściciela książeczki oszczędnościowej

Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego wobec osób trzecich

Na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko dłużnikowi można zająć wierzytelność z rachunku bankowego wspólnego prowadzonego dla dłużnika i osób trzecich



dalsze czynności egzekucyjne prowadzone będą do przypadającego dłużnikowi udziału w rachunku wspólnym



dłużnik obowiązany jest w terminie tygodnia przedłożyć komornikowi teść umowy regulującej prowadzenie zajętego rachunku bankowego

art. 891¹ KPC

Na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko dłużnikowi pozostającemu w związku małżeńskim można prowadzić egzekucję z rachunku wspólnego dłużnika i jego małżonka

art. 891² KPC



nie wyłącza to jednak możliwości obrony małżonka dłużnika w drodze powództwa o zwolnienie od egzekucji, jeżeli na rachunku wspólnym małżonków zgromadzono środki, które nie wchodzą do majątku osobistego dłużnika, albo też środki, które nie pochodzą z pobranego przez dłużnika wynagrodzenia za pracę, dochodów uzyskanych przez dłużnika z innej działalności zarobkowej, jak również z korzyści uzyskanych z jego praw autorskich i praw pokrewnych, praw własności przemysłowej oraz innych praw twórcy

Odpowiedzialność banku

Bank, który naruszył przepisy dotyczące obowiązków banku w zakresie egzekucji z rachunków bankowych odpowiada za wyrządzoną przez to wierzycielowi szkodę (art. 892 § 1 KPC)




Wobec pracowników banku winnych niezgodnego z prawem dokonania wypłaty z zajętego rachunku bankowego, istnieje możliwość ukarania przez komornika grzywną

Umorzenie książeczki oszczędnościowej

Sąd rozpoznaje wnioski o umorzenie książeczki oszczędnościowej na okaziciela oraz książeczki imiennej, na zasadach przewidzianych dla umarzania utraconych dokumentów



→ dekret z 3 lutego 1947 r. o rejestracji i umarzaniu niektórych dokumentów na okaziciela emitowanych przed dniem 1 września 1939 r.
→ dekret z dnia 10 grudnia 1946 r. o umarzaniu utraconych dokumentów



Sąd nie bada zasadności roszczenia wierzyciela – sąd bada jedynie okoliczności uzasadniające umorzenie dokumentu

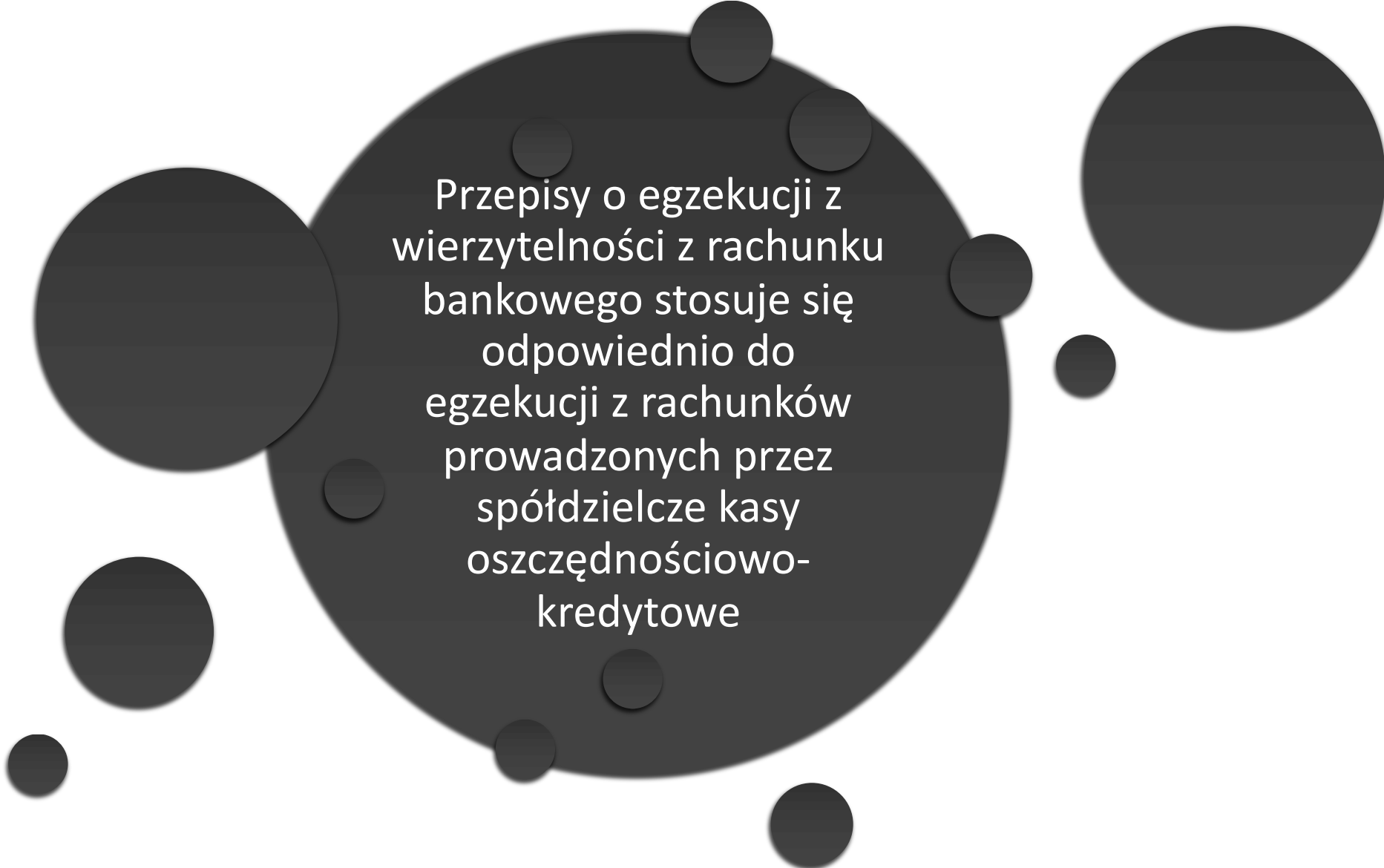



Sądem właściwym jest sąd w okręgu, którego siedzibę ma bank będący wystawcą dokumentu



Koszty postępowania w sprawie umorzenia książeczki oszczędnościowej obciążają dłużnika

W razie umorzenia książeczki oszczędnościowej właściwy oddział banku wystawia na jej miejsce nową książeczkę oszczędnościową, które po odpisaniu części wkładu oszczędnościowego do wysokości należności wskazanej w tytule wykonawczym łącznie z kosztami egzekucyjnymi wydaje właścicielowi




Przepisy o egzekucji z
wierzytelności z rachunku
bankowego stosuje się
odpowiednio do
egzekucji z rachunków
prowadzonych przez
spółdzielcze kasy
oszczędnościowo-
kredytowe



Egzekucja z innych wierzytelności






Przez egzekucje z innych wierzycelności należy rozumieć:



egzekucje z wierzycelności innych niż wierzycelność o zapłatę wynagrodzenia z a pracę i wierzycelności o wypłatę pieniędzy znajdujących się na rachunku bankowym

np. świadczenie czynszu najmu lub dzierżawy
(wierzycelność pieniężna)
świadczenie o wydanie ruchomości lub
nieruchomości
(wierzycelność niepieniężna)



Egzekucja z innych wierzytelności nie obejmuje egzekucji praw, które podlegają egzekucji na podstawie regulacji dotyczącej egzekucji z „innych praw majątkowych”

Prawa majątkowe inne niż wierzytelność, prawo własności i prawo użytkowania wieczystego

- prawa własności przemysłowej (prawa z patentu, prawa ochronnego na wzór przemysłowy, prawa z rejestracji wzoru zdobniczego, prawa z rejestracji znaku towarowego, prawa z rejestracji topografii układu scalonego)
- prawa majątkowe wchodzące w skład majątku wspólnego małżonków
- prawa dłużnika przysługujące mu na wypadek wystąpienia ze spółki cywilnej lub jej rozwiązania
- udział wspólnika w spółce handlowej albo prawa wspólnika z tytułu udziału w takiej spółce
- prawa z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych lub innym rachunku
- prawa, z mocy którego dłużnik może żądać działu majątku

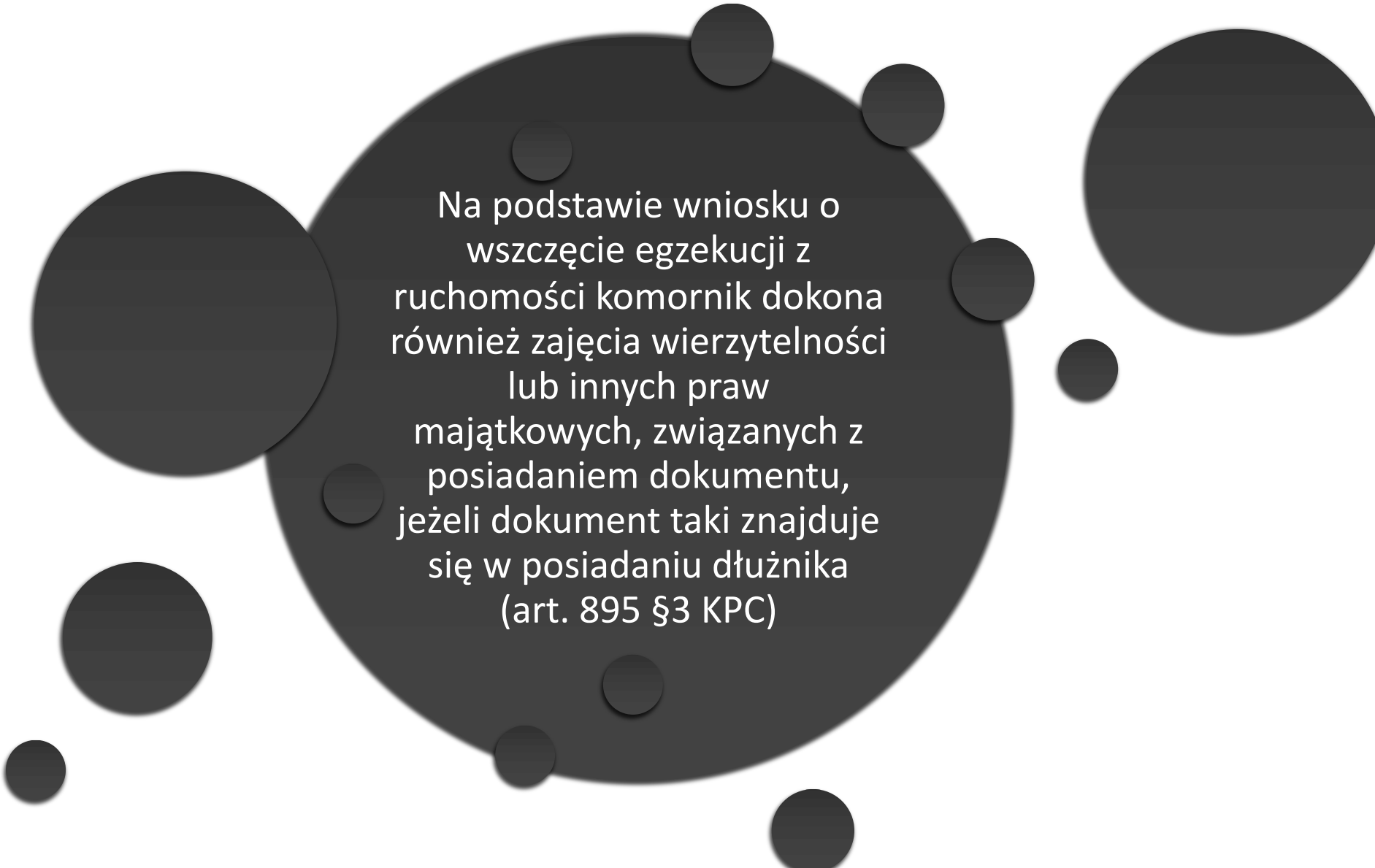

Właściwość komornika przy egzekucji z innych wierzytelności

Egzekucja z innych wierzytelności należy do komornika sądu właściwości ogólnej dłużnika, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne,


a w braku podstaw do jej oznaczenia - do komornika sądu właściwości ogólnej osoby zobowiązanej względem dłużnika.

Gdy osoby takiej nie ma, egzekucja należy do komornika tego sądu, w którego okręgu znajduje się przedmiot świadczenia lub prawa.

Prawo wyboru komornika:
art. 10 ust. 1 u.k.s.



Na podstawie wniosku o
wzczęcie egzekucji z
ruchomości komornik dokona
również zajęcia wierzytelności
lub innych praw
majątkowych, związanych z
posiadaniem dokumentu,
jeżeli dokument taki znajduje
się w posiadaniu dłużnika
(art. 895 §3 KPC)



Określenie wierzytelności
podlegającej zajęciu

We wniosku o wszczęcie
egzekucji z innych wierzytelności
należy dodatkowo dokładnie
określić dłużnika zajętej
wierzytelności oraz ściśle
określić wierzytelność
podlegającą zajęciu

Zajęcie wierzytelności obejmuje tylko wierzytelności istniejące i przysługujące dłużnikowi na podstawie określonego stosunku prawnego, zaś egzekucje z wierzytelności powstałych później można prowadzić tylko na podstawie nowego zajęcia
(wyrok SN z 19.08.1971 r., sygn. akt I CR 389/71, OSNCP 1972, nr 5 poz. 95)

Zajęcie „innej wierzytelności” i jego skutki

W celu zajęcia komornik:

2) wezwie dłużnika wierzytelności, aby należnego od niego świadczenia nie uiszczał dłużnikowi, lecz złożył je komornikowi lub na rachunek depozytowy Ministra Finansów;

1) zawiadomi dłużnika, że nie wolno mu odbierać żadnego świadczenia ani rozporządzać zajętą wierzytelnością i ustanowionym dla niej zabezpieczeniem;

3) wezwie dłużnika wierzytelności, aby w razie zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej, w przypadku gdy świadczenie nie wystarcza na pokrycie wszystkich egzekwowanych należności, uiszczał je na rzecz sądowego albo administracyjnego organu egzekucyjnego, który pierwszy dokonał zajęcia,.

nie wolno mu odbierać żadnego świadczenia ani rozporządzać zajętą wierzytelnością i ustanowionym dla niej zabezpieczeniem

Dłużnik

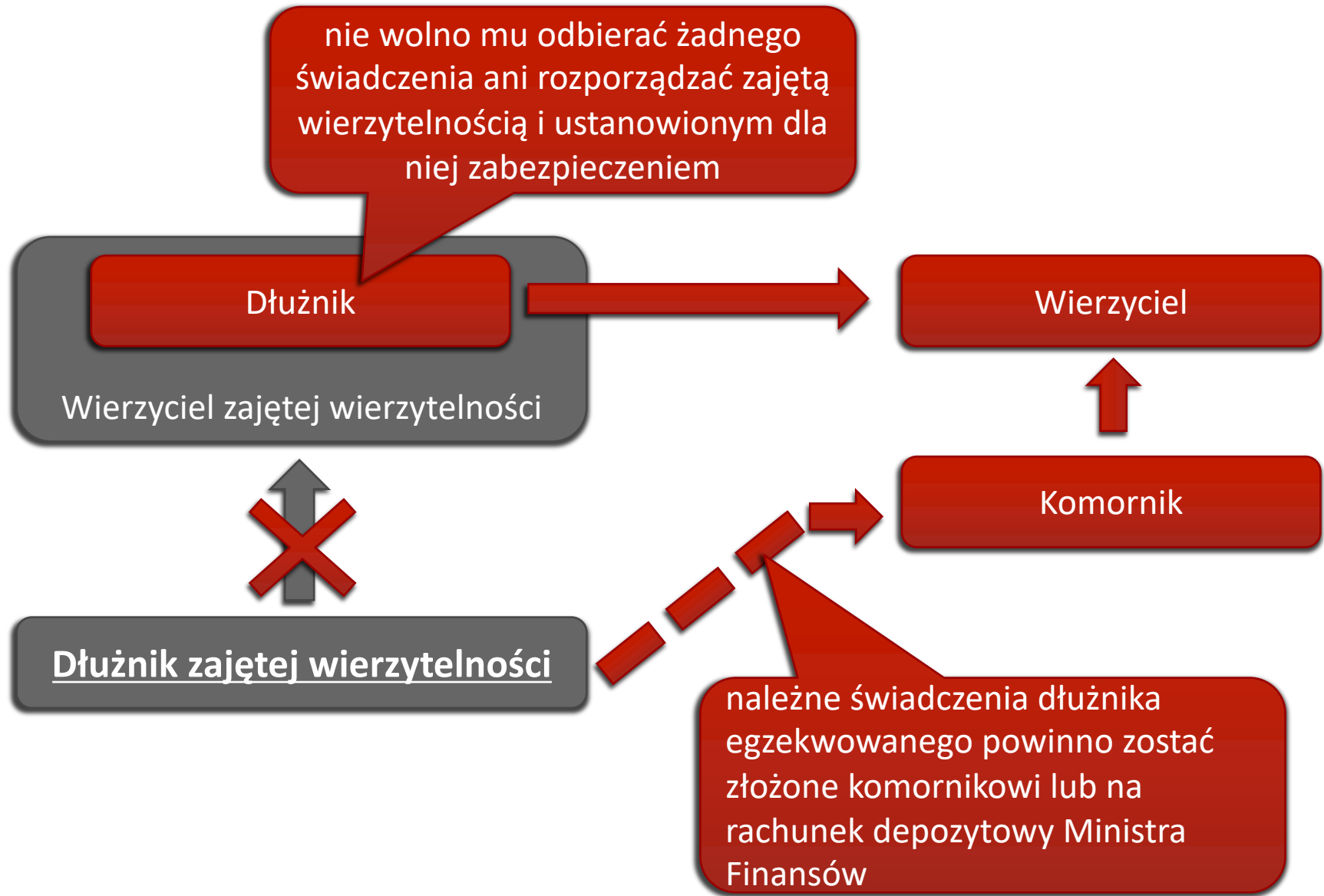
Wierzyciel zajętej wierzytelności

Wierzyciel

Komornik

Dłużnik zajętej wierzytelności

należne świadczenia dłużnika egzekwowanego powinny zostać złożone komornikowi lub na rachunek depozytowy Ministra Finansów





1) czy i w jakiej wysokości przysługuje dłużnikowi zajęta wierzytelność, czy też odmawia zapłaty i z jakiej przyczyny;

2) czy inne osoby roszczą sobie prawa do wierzytelności, czy i w jakim sądzie lub przed jakim organem toczy się lub toczyła się sprawa o zajętą wierzytelność oraz czy i o jakie roszczenie została skierowana do zajętej wierzytelności egzekucja przez innych wierzycieli.

Jednocześnie z zajęciem wierzytelności komornik wezwie jej dłużnika, aby w ciągu tygodnia złożył oświadczenie:

Moment dokonania zajęcia – art. 900 KPC

Zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności.



Jeżeli konieczny jest wpis zajęcia w księdze wieczystej, wierzytelność jest zajęta z chwilą dokonania wpisu lub złożenia do zbioru dokumentów wniosku komornika.



Jednakże i w tym wypadku zajęcie jest skuteczne już z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności, jeżeli takie doręczenie nastąpiło wcześniej

Zajęcie sum płatnych periodycznie obejmuje także wypłaty przyszłe.


Jednakże dłużnik może żądać umorzenia egzekucji co do świadczeń wymagalnych w przyszłości, jeżeli uiszczy wszystkie świadczenia wymagalne i złoży na rachunek depozytowy Ministra Finansów sumę równającą się sumie świadczeń periodycznych za sześć miesięcy, z równoczesnym umocowaniem komornika do podejmowania tej sumy. Komornik skorzysta z tego umocowania, gdy stwierdzi, że dłużnik popadł w zwłokę z uiszczeniem świadczeń wymagalnych; równocześnie wszczyna z urzędu egzekucję

Skutek zajęcia wierzytelności



w stosunku do wierzyciela egzekwującego nieważne są rozporządzenia wierzytelności przekraczającą część wolną od zajęcia, dokonane po jej zajęciu, a także przed zajęciem, jeżeli wymagalność wierzytelności następuje po zajęciu.

Przepis art. 885 in fine w zw. z art. 902 KPC nie ma zastosowania do wierzytelności polegającej na obowiązku spełnienia świadczenia jednorazowego, jeżeli do rozporządzenia nią doszło przed zajęciem, a wymagalność wierzytelności nastąpiła po zajęciu
(wyrok SN 15.02.2008 r., sygn. akt I CSK 357/07)



Wykonywanie praw dłużnika – powództwo przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności

Z mocy samego zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie prawa i roszczenia dłużnika. Na żądanie wierzyciela komornik wydaje mu odpowiednie zaświadczenie

Wierzyciel wnosząc powództwo przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności powinien przypoznać dłużnika, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne

Pozwany dłużnik zajętej wierzytelności obowiązany jest podać wszystkich innych wierzycieli, na rzecz których dochodzona wierzytelność również została zajęta.

Sąd zawiadomi tych wierzycieli stosownie do art. 195 KPC

Wyrok wydany w sprawie jest skutecznym w stosunku do innych wierzycieli. Jednakże w stosunku do wierzyciela, o którym sąd nie został poinformowany, dłużnik zajętej wierzytelności nie może powoływać się na wyrok który zapadł na jego korzyść.

Odebranie dłużnikowi niezbędnych dokumentów
(art. 888 w zw. z art. 902 KPC)



Na wniosek wierzyciela komornik odbierze dłużnikowi dokumenty stanowiące dowód wierzytelności i złoży je do depozytu sądowego.

Jeżeli wierzyciel zgłasza wniosek, aby odebranie odbyło się w jego obecności, komornik zawiadamia go o terminie czynności. W razie niestawienia się wierzyciela czynności nie dokonuje się.

Dłużnik obowiązany jest pod rygorem odpowiedzialności za szkodę udzielić wierzycielowi wszystkich wyjaśnień potrzebnych do dochodzenia praw przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności.



Kurator

Jeżeli po zajęciu wierzytelności należyte wykonanie praw dłużnika lub wierzyciela tego wymaga, sąd na wniosek wierzyciela lub dłużnika, stosownie do okoliczności, ustanowi kuratora lub zarządcę. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie

Zarządca

powinien zostać ustanowiony do określonej czynności

powinien zostać powołany, gdy wykonywanie praw dłużnika wymaga stałego prowadzenia zarządu

Art. 897 KPC
[Zajęcie wierzytelności
zabezpieczonej wpisem]



W celu zajęcia wierzytelności, której zabezpieczenie jest ujawnione przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru, komornik jednocześnie z zawiadomieniem i wezwaniem dłużników zgodnie z art. 896 KPC, składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wnioski o wpis o zajęciu lub o złożenie tego wniosku do zbioru dokumentów.


Jeżeli w księdze wieczystej znajdują się wpisy lub w zbiorze dokumentów dokumenty stanowiące przeszkodę do uwzględnienia wniosku, sąd właściwy do prowadzenia księgi wieczystej zawiadomi o tym wierzyciela i komornika, wyznaczając termin do usunięcia przeszkody. Usunięcie przeszkody należy do wierzyciela. W tym celu wierzyciel może wykonywać prawa przysługujące dłużnikowi. Na wniosek wierzyciela komornik odbierze dłużnikowi potrzebne do tego dokumenty.

Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu sąd oddali wniosek komornika, a komornik umorzy egzekucję. Jeżeli jednak wierzyciel w terminie wyznaczonym przez sąd wytoczy powództwo w celu usunięcia przeszkody, oddalenie wniosku i umorzenie egzekucji nie może nastąpić przed prawomocnym oddaleniem powództwa.

Art. 899 KPC
**[Zajęcie wierzytelności
zabezpieczonej
poręczeniem, zastawem
lub zastawem
rejestrwym]**



Dokonując zajęcia wierzytelności zabezpieczonej poręczeniem, zastawem lub zastawem rejestrowym, komornik na wniosek wierzyciela zawiadamia także poręczyciela albo właściciela przedmiotu obciążonego prawem zastawu, iż świadczenia z wierzytelności zabezpieczonej nie wolno uiścić dłużnikowi. Przepis art. 882 § 1 pkt 2 KPC stosuje się odpowiednio.



[Egzekucja
wierzytelności związanej
z posiadaniem
dokumentu]



Zajęcia wierzytelności związanej z posiadaniem dokumentu dokonuje się przez odebranie dokumentu dłużnikowi lub osobie trzeciej.



Zająć można dokumenty dłużnika będące bądź w jego władaniu, bądź we władaniu samego wierzyciela, który do nich skierował egzekucję. Dokumenty dłużnika będące we władaniu osoby trzeciej można zająć tylko wówczas, gdy osoba ta zgadza się na ich zajęcie albo przyznaje, że stanowią one własność dłużnika, oraz w wypadkach wskazanych w ustawie.

W tym przypadku chodzi o wierzytelności, których realizacja jest nie możliwa bez posiadania właściwego dokumenty, takiego jak np. weksel, czek, akcje, obligacje itp.



art. 902¹
KPC

Zajęcie wierzytelności nie
narusza uprawnień
wynikających z
zamieszczonej w umowie
klauzuli kompensacyjnej, o
której mowa w ustawie z
dnia 2 kwietnia 2004 r. o
niektórych
zabezpieczeniach
finansowych

Art. 903 KPC [Świadczenie z zobowiązania przemienne]

Jeżeli zajęto wierzytelność, której przedmiotem jest świadczenie z zobowiązania przemienne z prawem wyboru zastrzeżonym dla dłużnika, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne, prawo to przechodzi na wierzyciela, jeżeli dłużnik, wezwany przez komornika do dokonania wyboru, w ciągu tygodnia z prawa tego nie skorzysta.

Art. 904 KPC [Wzajemne świadczenie dłużnika egzekwowanego]

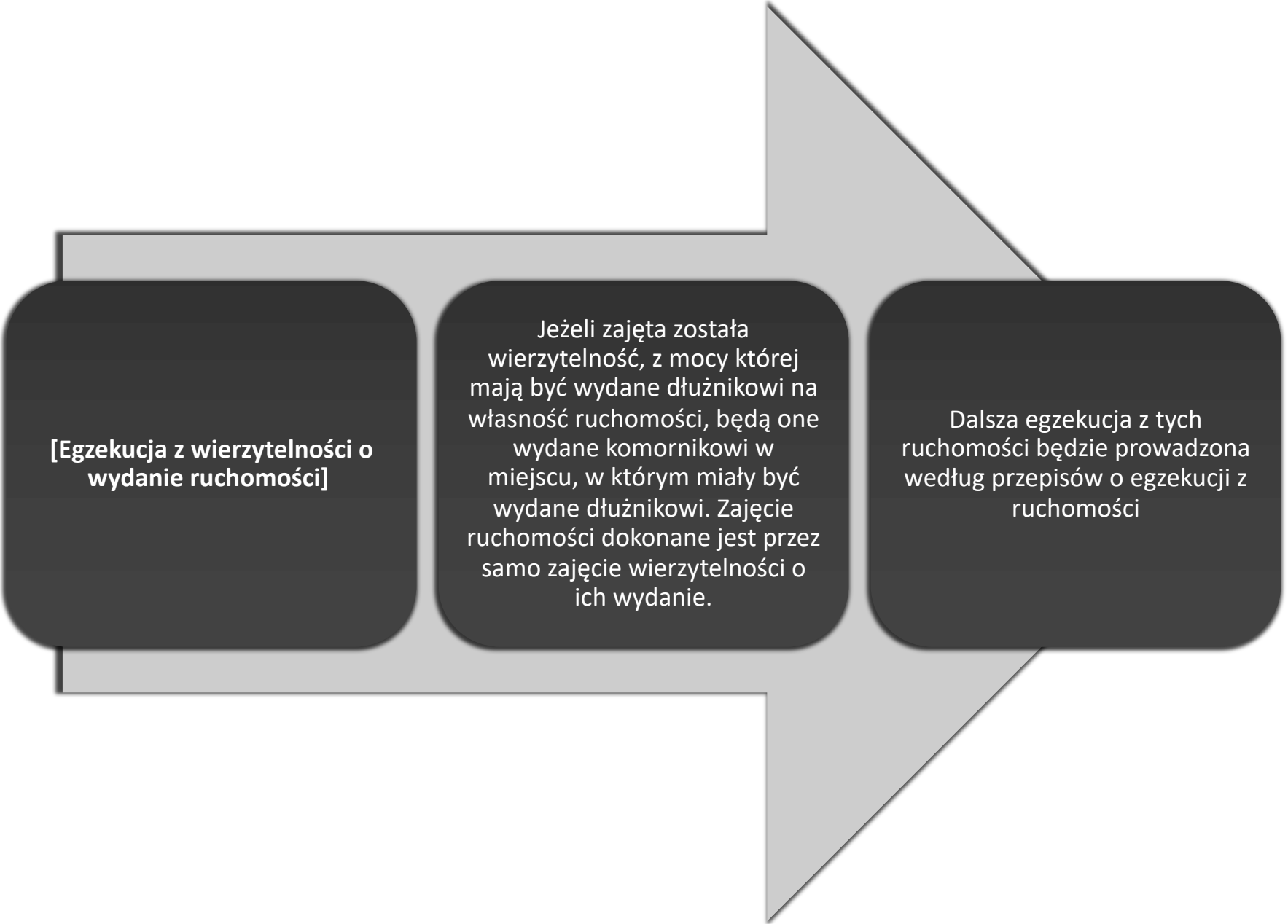

Jeżeli obowiązek dłużnika zajętej wierzytelności zależy od wzajemnego świadczenia dłużnika, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne, które polega na wydaniu rzeczy znajdującej się w jego władaniu, a obowiązek wydania tej rzeczy został już orzeczony prawomocnym wyrokiem lub stwierdzony innym tytułem egzekucyjnym, komornik odbierze dłużnikowi zajętej wierzytelności tytuł egzekucyjny i po uzyskaniu na nim klauzuli wykonalności odbierze rzecz dłużnikowi, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne, jeżeli to jest konieczne do uzyskania świadczenia od dłużnika zajętej wierzytelności.

[Sprzedaż zajętej wierzytelności]

Sprzedaży zajętej wierzytelności dokonuje się w drodze licytacji prowadzonej według przepisów o egzekucji z ruchomości. Cena wywołania wynosi trzy czwarte sumy, na którą składa się należność główna oraz odsetki naliczone do dnia licytacji. Nabycie nie może nastąpić poniżej ceny wywołania.

Na wniosek wierzyciela jego zaspokojenie nastąpi przez sprzedaż wierzytelności w drodze licytacji lub z wolnej ręki, o ile nie sprzeciwia się temu charakter zajętej wierzytelności.

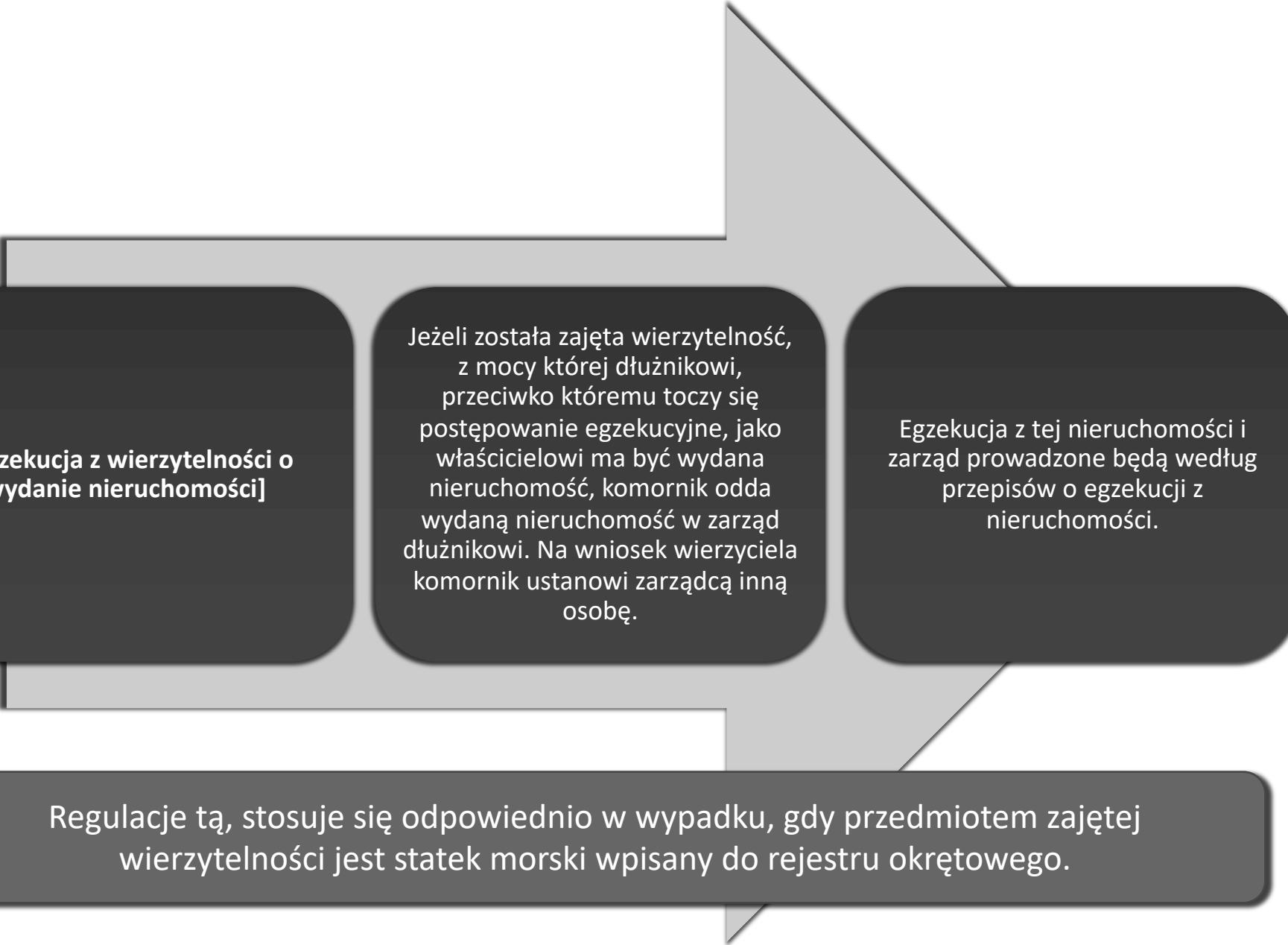

Za zgodą dłużnika zajęta wierzytelność może zostać sprzedana z wolnej ręki po cenie przez niego wskazanej, jeżeli sprzedaż nie narusza interesów wierzycieli. Dłużnik może też wskazać nabywcę oraz określić inne warunki sprzedaży. Zgoda dłużnika na sprzedaż z wolnej ręki nie jest potrzebna, gdy wierzytelność była wymagalna przed dniem zajęcia. W takim wypadku cena sprzedaży nie może być jednak niższa niż cztery piąte sumy, na którą składa się należność główna oraz odsetki naliczone do dnia sprzedaży



[Egzekucja z wierzytelności o wydanie ruchomości]

Jeżeli zajęta została wierzytelność, z mocy której mają być wydane dłużnikowi na własność ruchomości, będą one wydane komornikowi w miejscu, w którym miały być wydane dłużnikowi. Zajęcie ruchomości dokonane jest przez samo zajęcie wierzytelności o ich wydanie.

Dalsza egzekucja z tych ruchomości będzie prowadzona według przepisów o egzekucji z ruchomości



[Egzekucja z wierzytelności o wydanie nieruchomości]

Jeżeli została zajęta wierzytelność, z mocy której dłużnikowi, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne, jako właścicielowi ma być wydana nieruchomość, komornik odda wydaną nieruchomość w zarząd dłużnikowi. Na wniosek wierzyciela komornik ustanowi zarządcą inną osobę.

Egzekucja z tej nieruchomości i zarząd prowadzone będą według przepisów o egzekucji z nieruchomości.

Regulacje tą, stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy przedmiotem zajętej wierzytelności jest statek morski wpisany do rejestru okrętowego.

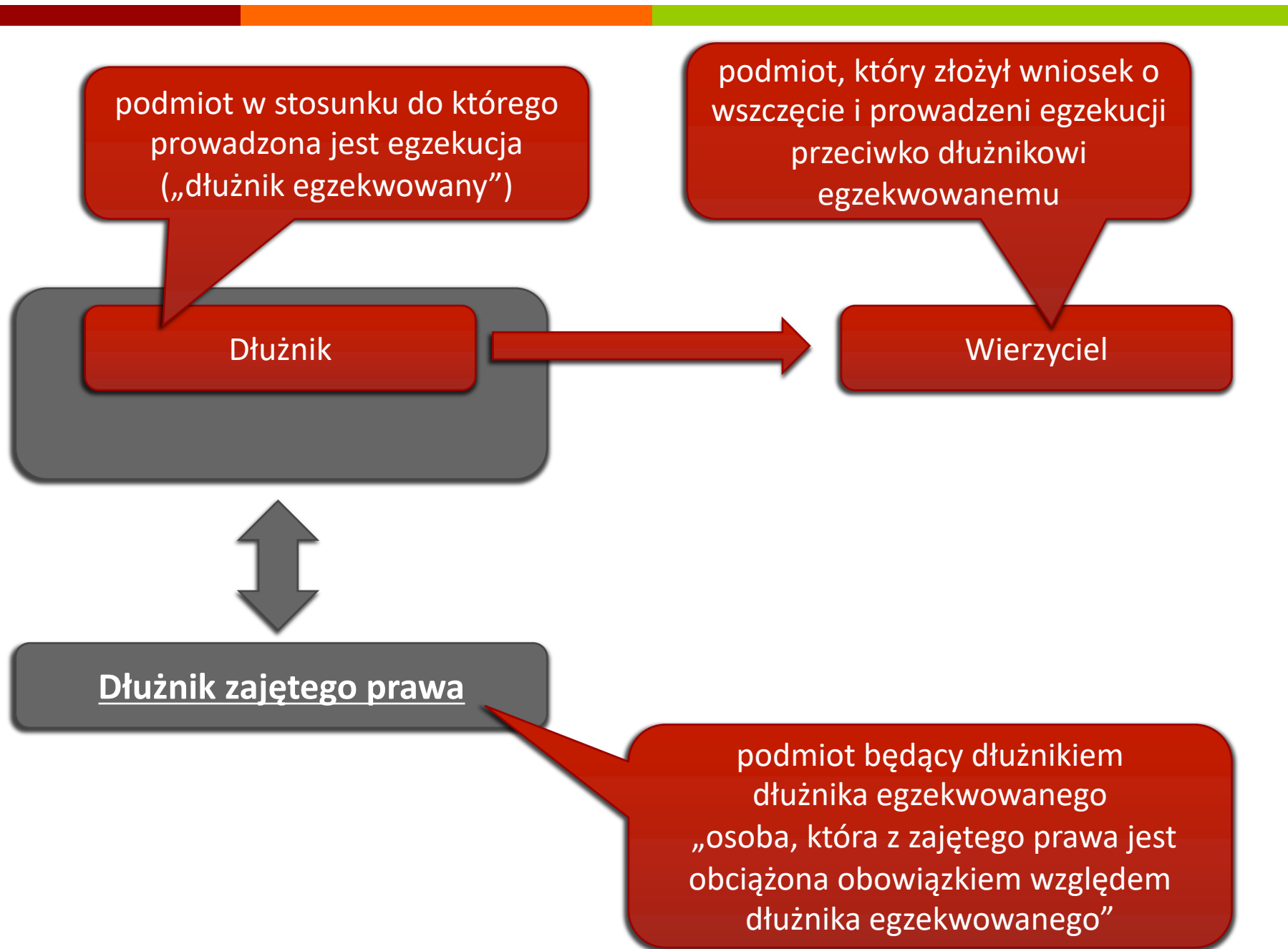
Egzekucja z innych praw majątkowych



„Inne prawa majątkowe” z których prowadzona jest egzekucja na podstawie przepisów o egzekucji z innych praw majątkowych

Prawa majątkowe inne niż wierzytelność, prawo własności i prawo użytkowania wieczystego

- prawa własności przemysłowej (prawa z patentu, prawa ochronnego na wzór przemysłowy, prawa z rejestracji wzoru zdobniczego, prawa z rejestracji znaku towarowego, prawa z rejestracji topografii układu scalonego)
- prawa majątkowe wchodzące w skład majątku wspólnego małżonków
- prawa dłużnika przysługujące mu na wypadek wystąpienia ze spółki cywilnej lub jej rozwiązania
- udział wspólnika w spółce handlowej albo prawa wspólnika z tytułu udziału w takiej spółce
- prawa z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych lub innym rachunku
- prawa, z mocy którego dłużnik może żądać działu majątku



podmiot w stosunku do którego prowadzona jest egzekucja („dłużnik egzekwowany”)

podmiot, który złożył wniosek o wszczęcie i prowadzeni egzekucji przeciwko dłużnikowi egzekwowanemu

Dłużnik

Wierzyciel

Dłużnik zajętego prawa


podmiot będący dłużnikiem dłużnika egzekwowanego „osoba, która z zajętego prawa jest obciążona obowiązkiem względem dłużnika egzekwowanego”

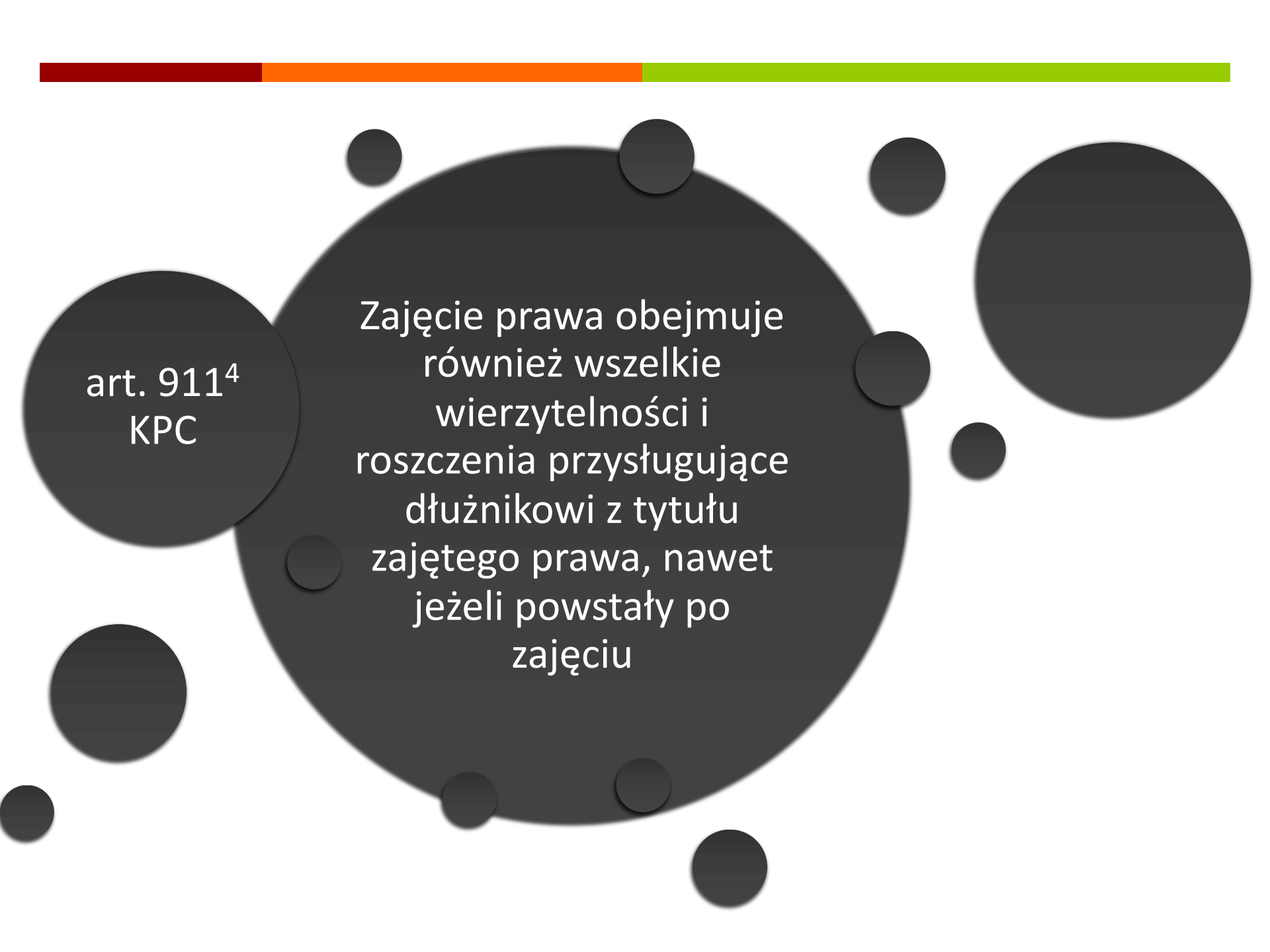
Do egzekucji z praw majątkowych
komornik przystąpi przez zajęcie prawa.

zawiadomi dłużnika,

zawiadomi osobę,
która z zajętego
prawa jest obciążona
obowiązkiem
względem dłużnika,

W tym
celu
komornik:

- 
- Prawo jest zajęte z chwilą doręczenia zawiadomienia osobie, która z mocy zajętego prawa jest obciążona obowiązkiem wobec dłużnika. Jednakże jeżeli zawiadomienie o zajęciu zostało doręczone dłużnikowi wcześniej, skutki zajęcia powstają wobec dłużnika z chwilą doręczenia mu zawiadomienia o zajęciu.
 - Jeżeli prawo majątkowe, które ma być zajęte, jest tego rodzaju, że nie ma oznaczonej osoby obciążonej obowiązkiem względem dłużnika, zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia zawiadomienia dłużnikowi.
 - W stosunku do każdego, kto wiedział o wszczęciu egzekucji, skutki zajęcia powstają z chwilą, gdy o wszczęciu egzekucji powziął wiadomość, choćby zawiadomienie, nie zostało jeszcze doręczone




art. 911⁴
KPC

Zajęcie prawa obejmuje
również wszelkie
wierzytelności i
roszczenia przysługujące
dłużnikowi z tytułu
zajętego prawa, nawet
jeżeli powstały po
zajęciu



art. 911⁵
KPC


Jeżeli z zajętego prawa
wynika wymagalne
roszczenie, komornik
wezwie dłużnika zajętej
wierzytelności, aby
spełnił świadczenie
wierzycielowi lub
komornikowi



Z mocy zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie uprawnienia majątkowe dłużnika wynikające z zajętego prawa, które są niezbędne do zaspokojenia wierzyciela w drodze egzekucji, może również podejmować wszelkie działania, które są niezbędne do zachowania prawa.



Jeżeli zachodzi potrzeba realizacji innych uprawnień wynikających z zajętego prawa niż wymienione powyżej, sąd na wniosek dłużnika lub wierzyciela albo z urzędu ustanowi zarządcę. Do zarządcy stosuje się odpowiednio przepisy o zarządzie w egzekucji z nieruchomości



[Oszacowanie zajętego prawa]

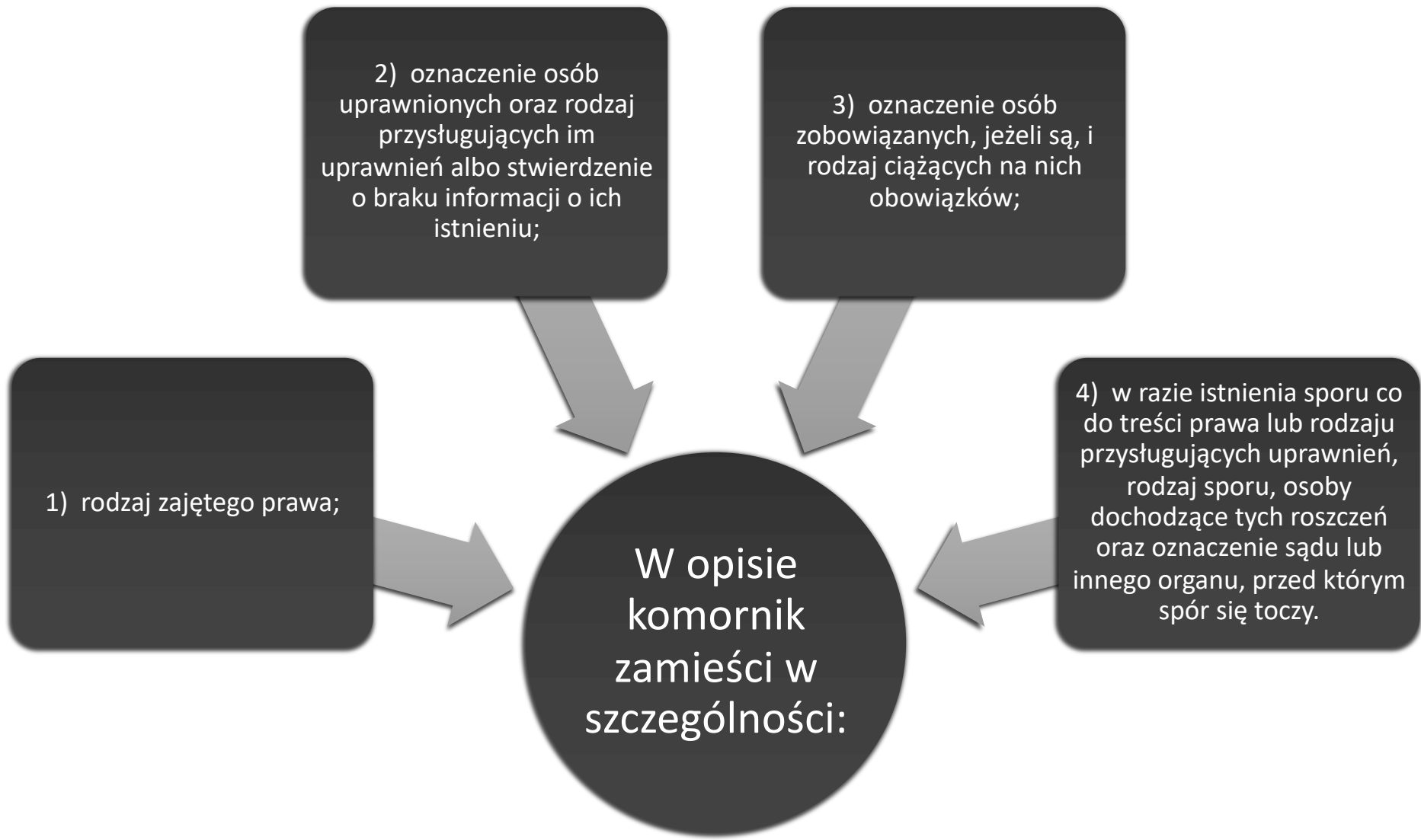
Do oszacowania zajętego prawa komornik powołuje biegłego.

Wycena biegłego nie jest potrzebna, jeżeli strony zgodnie ustaliły wartość zajętego prawa albo jeżeli w okresie trzech miesięcy przed dokonaniem zajęcia zajęte prawo było oszacowane dla celów obrotu rynkowego lub w drodze umowy ustalono jego wartość dla potrzeb takiego obrotu.

W powyższych przypadkach za wartość prawa przyjmuje się wartość prawa ustaloną zgodnie przez strony albo we wcześniejszej umowie lub oszacowaniu.

[Opis zajętego prawa]

Na żądanie wierzyciela komornik sporządzi opis zajętego prawa majątkowego.




1) rodzaj zajętego prawa;

2) oznaczenie osób uprawnionych oraz rodzaj przysługujących im uprawnień albo stwierdzenie o braku informacji o ich istnieniu;

3) oznaczenie osób zobowiązanych, jeżeli są, i rodzaj ciążących na nich obowiązków;

4) w razie istnienia sporu co do treści prawa lub rodzaju przysługujących uprawnień, rodzaj sporu, osoby dochodzące tych roszczeń oraz oznaczenie sądu lub innego organu, przed którym spór się toczy.

W opisie komornik zamieści w szczególności:



**Art. 910¹ KPC [Zajęcie praw
własności przemysłowej]**



Dokonując zajęcia prawa z patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy, prawa z rejestracji wzoru zdobniczego, prawa z rejestracji znaku towarowego, prawa z rejestracji topografii układu scalonego, komornik przesyła do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o wpis informacji o zajęciu prawa do właściwego rejestru.


Art. 910³ KPC

[Egzekucja z prawa majątkowego wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków]



Do egzekucji z prawa majątkowego wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków stosuje się odpowiednio przepisy art. 923¹ KPC

- Tytuł wykonawczy wystawiony przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim stanowi podstawę do zajęcia nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego. Dalsze czynności egzekucyjne dopuszczalne są na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko obojgu małżonkom.
- Jeżeli małżonek dłużnika sprzeciwi się zajęciu, o sprzeciwie komornik niezwłocznie zawiadamia wierzyciela, który w terminie tygodniowym powinien wystąpić o nadanie przeciwko małżonkowi dłużnika klauzuli wykonalności pod rygorem umorzenia egzekucji z zajętej nieruchomości.




Art. 911² KPC
[Zajęcie praw przysługujących na wypadek wystąpienia ze spółki cywilnej lub jej rozwiązania]



Zajęcie praw dłużnika przysługujących mu na wypadek wystąpienia ze spółki cywilnej lub jej rozwiązania dokonane jest z chwilą powiadomienia dłużnika o zajęciu. O zajęciu komornik powiadomi pozostałych wspólników, jeżeli ich adresy zostaną komornikowi podane przez którąkolwiek ze stron.




Pozostali wspólnicy w terminie dwóch tygodni od dnia zajęcia są obowiązani przedstawić komornikowi wykaz przedmiotów, wierzytelności i praw, które przypadną dłużnikowi na wypadek wystąpienia ze spółki lub jej rozwiązania.



Art. 911³ KPC
[Zajęcie praw wspólnika w spółce handlowej]



Zajmując udział wspólnika w spółce handlowej albo prawa wspólnika z tytułu udziału w takiej spółce, którymi wspólnikowi wolno rozporządzać, jak również prawa majątkowe akcjonariusza, komornik powiadomi o zajęciu spółkę oraz zgłosi ten fakt sądowi rejestrowemu.



Art. 912 KPC
[Egzekucja z prawa do
działu majątku]



Jeżeli zajęte zostało prawo, z mocy którego dłużnik może żądać działu majątku, zajęcie obejmuje wszystko to, co dłużnikowi z działu przypadnie. Gdy dłużnik otrzyma z działu nieruchomości lub ułamkową jej część, sąd przeprowadziwszy dział zawiadomi o zajęciu sąd właściwy do prowadzenia księgi wieczystej w celu ujawnienia zajęcia przez wpis w księdze wieczystej lub złożenie zawiadomienia do zbioru dokumentów. Jeżeli wierzyciel w ciągu miesiąca po ukończeniu działu nie zażądał przeprowadzenia egzekucji z mienia przypadłego dłużnikowi, przedmioty majątkowe, z których egzekucji nie żądał, będą wolne od zajęcia.



O zajęciu prawa, z mocy którego dłużnik może żądać działu, komornik zawiadomi wskazane przez wierzyciela osoby, przeciwko którym dłużnikowi przysługuje prawo żądania działu.



z realizacji
prawa

z doходу,
jeżeli zajęte
prawo przynosi
dochód

ze sprzedaży
praw

Zaspokojenie
wierzyciela z
zajętego
prawa
następuje:

[Sprzedaż zajętego prawa]

Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, komornik może sprzedać zajęte prawo z wolnej ręki po cenie nie niższej niż 75% ceny oszacowania. Sprzedaż ta nie może nastąpić wcześniej niż czternastego dnia od oszacowania.

Na wniosek dłużnika, za zgodą wierzyciela, sprzedaż może nastąpić bez oszacowania prawa. Sprzedaż za wskazaną przez dłużnika cenę może nastąpić, gdy nie naruszyło to interesów wierzycieli. Dłużnik winien wówczas wskazać cenę minimalną, poniżej której sprzedaż nie może być dokonana. Dłużnik może wskazać osobę nabywcy albo też wskazać kilka osób uprawnionych do nabycia oraz kolejność, w jakiej prawo nabycia będzie im przysługiwało.

Jeżeli sprzedaż nie dojdzie do skutku w terminie tygodnia od dnia, w którym wierzyciel wyraził zgodę na sprzedaż, komornik sprzedaje zajęte prawo w drodze licytacji, chyba że wierzyciel wyrazi zgodę na ponowną sprzedaż z wolnej ręki.

Do sprzedaży prawa w drodze licytacji stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży licytacyjnej w egzekucji z ruchomości.

Dziękuję za uwagę



Czy mają Państwo jakieś pytania?